

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการวิจัยประเมินหลักสูตร

“การวิจัยประเมินผล” ประชัช เปี่ยมสมบูรณ์ (2539, น.7) ได้ให้ความหมายว่า การวิจัยประเมินผล (evaluation research หรือ evaluative research) นอกจากจะหมายความรวมถึงการประเมินสภาวะแวดล้อม การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ การประเมินผลลัพธ์และผลกระทบแล้ว ยังเป็นการนาระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมและพฤติกรรมศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานวิจัยประเมินผล อีกด้วย ในที่นี้คำว่า “ประเมินผล” จัดเป็นคุณศัพท์ขยายคำว่า “การวิจัย” กล่าวได้ว่า การวิจัยประเมินผลได้อาศัยรูปแบบการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักการวิจัยทางสังคมและพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงที่สืบเนื่องมาจากนโยบาย แผนงาน โครงการ ว่ามีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลต่อกันหรือไม่ มีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ เพียงใดและระดับใด

แนวคิดในการวิจัยประเมินผล ได้นำแนวคิดและรูปแบบการประเมินแบบชิป หรือ CIPP Model ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971) มาใช้กับการประเมินหลักสูตร มีรายละเอียดดังนี้

1. C (Context evaluation) หมายถึง การประเมินสภาวะแวดล้อม ซึ่งในการประเมินหลักสูตร จะเป็นการประเมินสภาพปัญหา ความต้องการของสังคม ปรัชญา และแนวคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหา
2. I (Input evaluation) หมายถึง การประเมินปัจจัยนำเข้า ซึ่งในการประเมินผลหลักสูตรจะเป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยต่างๆ ในการผลิตบัณฑิต ได้แก่ หลักสูตร นักศึกษา บุคลากร และปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนรู้ต่างๆ เช่น อาคาร สถานที่ ตำรา ห้องเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน งบประมาณ เป็นต้น
3. P (Process evaluation) หมายถึง การประเมินกระบวนการ ซึ่งในการประเมินผลหลักสูตร จะเป็นการประเมินกระบวนการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน การบริหารจัดการต่าง ๆ เป็นต้น
4. P (Product evaluation) หมายถึง การประเมินผลลัพธ์ ซึ่งในการประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร จะเป็นการประเมินผู้สำเร็จการศึกษา ตลอดจนความพึงพอใจของผู้จ้างงาน ผู้บังคับบัญชา การสร้างสรรค์องค์ความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการ และการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนา

ส่วน “หลักสูตร” จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542, น. 1272) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ประมวลวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในการศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง และหลักสูตรของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2542) มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชานั้น ๆ โดยมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้รอบด้าน

ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ รวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม

หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ (สุภาพร แนวบุตร, 2540, น.10) คือ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้การจัดการสามารถดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้ หลักสูตรจึงนับว่าเป็นหัวใจของการศึกษาอย่างแท้จริง การจัดหลักสูตรจึงต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งในด้านตัวบุคคล สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ ดังนั้นหลักสูตรที่ดีจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการณ์ต่าง ๆ มีความสามารถในการคิด การกระทำและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำหรับ “ประสิทธิผล” (effectiveness) ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2539, น. 42) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิผล หมายถึง การบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และคำว่า “ประสิทธิภาพ” (efficiency) (ปอยสเตอร์, 1978 อ้างถึงใน ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2539, น. 42) ได้กล่าวถึงใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก ประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี (technological efficiency) หมายถึง การสร้างผลผลิตหรือผลลัพธ์โดยใช้ความพยายามหรือค่าใช้จ่ายในอัตราที่ต่ำสุด กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ประสิทธิภาพทางเทคโนโลยีเกี่ยวข้องกับการเพิ่มประสิทธิผลโดยจำกัดความพยายามด้านค่าใช้จ่าย ลักษณะที่สอง ประสิทธิภาพทางเศรษฐศาสตร์ (economic efficiency) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายทั้งหมดกับผลประโยชน์ทั้งหมดจากโครงการ กล่าวโดยย่อความหมายของ “ประสิทธิภาพ” ก็คือ อัตราส่วนความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ของนโยบาย/แผนงาน/โครงการกับปัจจัยนำเข้าสู่นโยบาย/แผนงาน/โครงการ โดยมุ่งที่การเพิ่มผลลัพธ์ในระดับสูงสุดต่อหนึ่งหน่วยของการลงทุน

สรุปได้ว่า “การวิจัยประเมินหลักสูตร” เป็นการวิจัยประเมินสภาวะแวดล้อม ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตร การประเมินปัจจัยนำเข้า ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ ปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ การประเมินกระบวนการบริหาร และการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตรในการผลิตบัณฑิต ทั้งนี้เพื่อศึกษาประสิทธิผลและประสิทธิภาพของหลักสูตรนั้น ๆ

ปณิธาน เจตนารมณ์ วิสัยทัศน์ และพันธกิจของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาสู่ดินแดนภาคใต้ เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาในท้องถิ่น และเพื่อสนับสนุนการพัฒนาภูมิภาคเป็นมหาวิทยาลัยที่มีเจตนารมณ์เริ่มต้นที่จะให้มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต โดยมุ่งมั่นที่จะให้สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นศูนย์กลางทางวิชาการ ระดับสูง เพื่อตอบสนองการพัฒนาภาคใต้และเป็นสถาบันที่สามารถรับใช้ชุมชนได้อย่างแท้จริง โดยมีปณิธาน เจตนารมณ์ วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ดังนี้

ปณิธาน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ยึดพระราชดำรัสสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนกเป็นปณิธานในการดำเนินงาน คือ

"ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตัว เป็นที่สอง
ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง
ลาก ทรัพย์ และเกียรติยศ จะตกแก่ท่านเอง
ถ้าท่านทรงธรรมะแห่งอาชีพไว้ ให้บริสุทธิ์"

เจตนารมณ์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นสถานศึกษาและการค้นคว้าวิจัย มีวัตถุประสงค์หลักในด้านการผลิตบัณฑิตกับการพัฒนาและถ่ายทอดวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง โดยกระบวนการสอน วิจัย บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ

วิสัยทัศน์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำในภูมิภาคเอเชีย ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิต บริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมีการวิจัยเป็นฐาน และเลือกเป็นผู้นำทางวิชาการในบางสาขา

พันธกิจ

1. พัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นชุมชนทางวิชาการ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ไปจนถึงระดับนานาชาติ โดยให้ผู้ใฝ่รู้ได้มีโอกาสเข้าถึงความรู้ในหลากหลายรูปแบบ
2. สร้างความเป็นผู้นำทางวิชาการในสาขาที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นฐานของภาคใต้ และเชื่อมโยงสู่เครือข่ายสากล
3. ผสมผสานและประยุกต์ความรู้บนพื้นฐาน ประสบการณ์ การปฏิบัติ สู่การสอนเพื่อสร้างปัญญา สมรรถนะและโลกทัศน์สากลให้แก่บัณฑิต

วิสัยทัศน์ พันธกิจของคณะและข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร

ปัจจุบันคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีการแบ่งส่วนราชการ 1 สำนักงาน 8 ภาควิชา คือ 1) สำนักงานเลขานุการ 2) ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ 3) ภาควิชาประวัติศาสตร์และศิลปะ 4) ภาควิชาปรัชญาและศาสนา 5) ภาควิชาภาษาตะวันตก 6) ภาควิชาภาษาตะวันออก 7) ภาควิชาภาษาไทย 8) ภาควิชาสังคมศาสตร์ 9) ภาควิชาภูมิศาสตร์

วิสัยทัศน์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จะเป็นคณะวิชาที่มีความเป็นเลิศในการสร้างองค์ความรู้ และการผลิตบัณฑิตด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อเป็นพลังสร้างสรรค์ในการพัฒนาท้องถิ่น ภูมิภาค และมุ่งสู่ความเป็นสากล

พันธกิจ

1. สร้างและแสวงหาคำรู้จากชุมชน ท้องถิ่นและภูมิภาคในภาคใต้
2. สร้างสรรค์ บุคลากรและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางวิชาการเพื่อสังคมในยุคข้อมูลข่าวสาร
3. จัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วม การเชื่อมโยงเครือข่ายและมุ่งสู่ความเป็นสากล

หลักสูตรการศึกษาและสาขาวิชาที่เปิดสอนในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2547

ภาษาไทย

1. **ระดับปริญญาเอก** มี 1 หลักสูตร 1 สาขาวิชาคือ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
2. **ระดับปริญญาโท** มี 1 หลักสูตร 7 สาขาวิชาคือ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 1. สาขาวิชาภาษาไทย
 2. สาขาวิชาปรัชญา
 3. สาขาวิชาภาษาไทยกับการสื่อสาร
 4. สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
 5. สาขาวิชาสังคมวิทยา
 6. สาขาวิชาพัฒนาสังคม
 7. สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
3. **ระดับปริญญาตรี** มี 3 หลักสูตร คือ
 - 3.1 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.)

1. สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีไทย	10. สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส
2. สาขาวิชาภาษาจีน	11. สาขาวิชา การจัดการสารสนเทศ
3. สาขาวิชาภาษาจีน (นานาชาติ)	12. สาขาวิชาประวัติศาสตร์
4. สาขาวิชาภาษามลายู	13. สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
5. สาขาวิชาภาษาอาหรับ	14. สาขาวิชาพัฒนาสังคม
6. สาขาวิชาภาษาศาสตร์ศึกษา	15. สาขาวิชารัฐศาสตร์ (การปกครอง)
7. สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น	16. สาขาวิชาปรัชญา
8. สาขาวิชาภาษาเกาหลี	17. สาขาวิชาศาสนา
9. สาขาวิชาภาษาอังกฤษ	
 - 3.2 หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาภูมิศาสตร์
 - 3.3 หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) สาขาวิชาการจัดการ

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม

1. ชื่อหลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม

Bachelor of Arts Program in Social Development

2. ชื่อปริญญา ชื่อเต็ม : ศิลปศาสตรบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

Bachelor of Arts (Social Developm)

ชื่อย่อ : ศศ.บ. (พัฒนาสังคม)

B.A (Social Development)

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3.1 เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง คิดเป็น แก้ปัญหาด้วยเหตุและผล

3.2 เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาวิชาพัฒนาสังคม ที่สามารถดำเนินงานในหน่วยงานพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในภาคราชการและภาคธุรกิจเอกชน หรือประกอบอาชีพอิสระ

3.4 เพื่อส่งเสริมการศึกษาวิจัย ตลอดจนเผยแพร่ความรู้ทางพัฒนาสังคม

4. ปีการศึกษาที่เริ่มใช้หลักสูตรปรับปรุง

ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2539

5. คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา

กำหนดตามประมวลระเบียบมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าด้วยการศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2524 (ฉบับที่ 1) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2526 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2529 (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2530 (ฉบับที่ 6, ฉบับที่ 7)

6. วิธีการคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

มหาวิทยาลัยรับนักศึกษาเข้าศึกษาหลักสูตรชั้นปริญญาตรี ตามประมวลระเบียบมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าด้วยการศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2524 (ฉบับที่ 1) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2526 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2529 (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2530 (ฉบับที่ 6, ฉบับที่ 7)

7. ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาใช้ระบบทวิภาค โดยหนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติซึ่งเป็นภาคการศึกษาบังคับ คือภาคหนึ่งและภาคสอง ภาคการศึกษาปกติหนึ่ง ๆ มีระยะเวลาประมาณ 16 สัปดาห์และอาจเปิดภาคฤดูร้อนเพิ่มซึ่งเป็นภาคการศึกษาที่ไม่บังคับ มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 สัปดาห์ โดยมีจำนวนชั่วโมงเรียนของแต่ละรายวิชาเท่ากับภาคการศึกษาปกติ

8. ระยะเวลาการศึกษา

ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตร 4 ปีการศึกษา หรือ 8 ภาคการศึกษาปกติ กำหนดเวลาการศึกษาตามหลักสูตรไม่เกิน 8 ปีการศึกษา

9. การลงทะเบียนเรียน

ในภาคการศึกษาปกตินักศึกษาต้องลงทะเบียนเรียนไม่ต่ำกว่า 12 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิต เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากคณบดีเป็นกรณีพิเศษเป็นราย ๆ ไป

10. โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 140 หน่วยกิต ประกอบด้วย

10.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		32	หน่วยกิต
11.1) กลุ่มวิชาภาษา		11	หน่วยกิต
11.2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์		6	หน่วยกิต
11.3) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์		6	หน่วยกิต
11.4) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์		9	หน่วยกิต
10.2 หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	101	หน่วยกิต
11.2.1) กลุ่มวิชาแกน		12	หน่วยกิต
11.2.2) กลุ่มวิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	67	หน่วยกิต
■ วิชาเอกบังคับ		49	หน่วยกิต
■ วิชาเอกเลือก	ไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
11.2.3) กลุ่มวิชาโท	ไม่น้อยกว่า	24	หน่วยกิต
10.3 หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	3-12	หน่วยกิต

11. รายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร

11.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		32	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาภาษา		11	หน่วยกิต
ภาษาไทย		5	หน่วยกิต
บังคับ		3	หน่วยกิต
411-101 ภาษากับความคิดและการสื่อสาร 1		3 (3-0-6)	
เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้		2	หน่วยกิต
411-102 ภาษากับความคิดและการสื่อสาร 2		2 (2-0-4)	
411-103 ชีวิตและวรรณกรรม		2 (2-0-4)	
411-104 ภาษาไทยมาตรฐาน		2 (2-0-4)	

ภาษาอังกฤษ	6	หน่วยกิต
417-101 ภาษาอังกฤษ 1		3 (3-0-6)
417-102 ภาษาอังกฤษ 2		3 (3-0-6)
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	6	หน่วยกิต
เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้		
261-201 ทักษะการคิด		2 (1-2-3)
264-102 ทักษะชีวิต		3 (3-0-6)
282-201 ชีวิตและสุขภาพ		2 (1-2-3)
421-101 อารยธรรม		3 (3-0-6)
437-101 ปรัชญาเบื้องต้น		3 (3-0-6)
437-102 ทัศนวิพากษ์		3 (3-0-6)
761-105 วิถีชีวิตมุสลิม		3 (3-0-6)
913-101 สุนทรียภาพในงานศิลปะ		3 (3-0-6)
913-103 วัฒนธรรมและศิลปะไทย		3 (3-0-6)
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6	หน่วยกิต
บังคับ	3	หน่วยกิต
427-103 สังคมมนุษย์		3 (3-0-6)
เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้	3	หน่วยกิต
421-101 การรู้และการใช้สารสนเทศ		3 (3-0-6)
426-101 สิ่งแวดล้อมศึกษา		3 (2-2-5)
427-104 อนาคตศึกษา		3 (3-0-6)
428-101 ชุมชนศึกษา		3 (3-0-6)
429-103 เศรษฐกิจการเมืองเบื้องต้น		3 (3-0-6)
429-104 กฎหมายในชีวิตประจำวัน		3 (3-0-6)
429-105 หลักการบริหารและการจัดการ		3 (3-0-6)
870-101 ความรู้ทางสื่อและข่าวสาร		3 (3-0-6)
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	9	หน่วยกิต
บังคับ	6	หน่วยกิต
746-101 คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน		3 (3-0-6)
748-101 เทคโนโลยีสารสนเทศเบื้องต้น		3 (2-2-5)
เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้	3	หน่วยกิต
724-101 วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน		3 (3-0-6)
724-103 วิทยาศาสตร์กับสังคม		3 (3-0-6)

11.2 หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	101	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาแกน		12	หน่วยกิต
411-201 การอ่านและเขียนเชิงวิชาการ			3 (3-0-6)
417-203 การอ่านภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ			3 (3-0-6)
425-101 สังเขปประวัติศาสตร์ไทย			3 (3-0-6)
428-101 เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น			3 (3-0-6)
กลุ่มวิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	67	หน่วยกิต
วิชาเอกบังคับ		49	หน่วยกิต
427-102 สังคมวิทยาเบื้องต้น			2 (2-0-0)
427-201 มานุษยวิทยาเบื้องต้น			3 (3-0-0)
427-301 ปัญหาสังคม			3 (3-0-0)
427-304 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม			3 (3-0-0)
427-319 สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคม			3 (3-0-0)
428-211 สังคมวัฒนธรรมไทยกับการพัฒนาสังคม			3 (3-0-0)
428-214 การพัฒนาเศรษฐกิจ			3 (3-0-0)
428-311 ประชากรกับการพัฒนาสังคม			3 (3-0-0)
428-392 การบริหารการพัฒนาสังคม			2 (2-0-0)
428-411 การพัฒนาสังคม			3 (3-0-0)
428-418 การศึกษาอิสระ			3 (3-0-0)
428-420 ทฤษฎีในการพัฒนาสังคม			3 (3-0-0)
428-436 การสัมมนาในการพัฒนาสังคม			3 (3-0-0)
428-437 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์			3 (3-0-0)
428-438 ระเบียบวิธีวิจัยในการพัฒนาสังคม			3 (3-0-0)
428-111 รัฐศาสตร์เบื้องต้น			3 (3-0-0)
วิชาเอกเลือก	ไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
427-312 สังคมวิทยาเมือง			3 (3-0-0)
427-413 สังคมวิทยาชนบท			3 (3-0-0)
428-212 องค์กรธุรกิจในการพัฒนาสังคม			3 (3-0-0)
428-314 มนุษยสัมพันธ์และประมุขศิลป์ในการพัฒนาสังคม			3 (3-0-0)
428-318 กฎหมายเบ็ดเตล็ด			3 (3-0-0)
428-432 การพัฒนาสังคมเปรียบเทียบ			3 (3-0-0)
428-434 แรงงานศึกษา			3 (3-0-0)
428-435 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสังคม			3 (3-0-0)

428-440 การนิเทศงานพัฒนาสังคม 3 (3-0-0)

428-441 การพัฒนาสังคมเมือง 3 (3-0-0)

428-442 การจัดการฝึกอบรมในการพัฒนาสังคม 3 (3-0-0)

กลุ่มวิชาโท ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต

นักศึกษาเลือกศึกษาวิชาโทที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

11.3 หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 3-12 หน่วยกิต

นักศึกษาสามารถเลือกเรียนวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ตาม
คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

12. แผนการศึกษา

ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1		ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2	
721-110	คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน 3	268-101	จิตวิทยาทั่วไป* 3
411-101	ลักษณะสำคัญของภาษาไทย 2	728-101	วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน** 3
411-102	การใช้ภาษาไทย 2	728-102	มนุษย์กับวิทยาศาสตร์** 3
417-101	ภาษาอังกฤษ 1 3	728-103	วิทยาศาสตร์กับสังคม** 3
425-101	อารยธรรม 3	411-103	วรรณคดีเบื้องต้น 2
426-101	สังคมศาสตร์และสิ่งแวดล้อม 2	417-102	ภาษาอังกฤษ 2 3
427-101	สังคมกับเศรษฐกิจ 2	421-101	การใช้ห้องสมุดและทักษะการเรียนรู้ 2
437-101	ปรัชญาเบื้องต้น 3	429-102	กฎหมายการเมืองการปกครอง 2
		281(201-230)	กิจกรรมพลศึกษา*** 1
รวม	17-20	รวม	16

* วิชาเลือกในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์

** วิชาเลือกในกลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

*** วิชาเลือกในกลุ่มวิชาพลศึกษา

ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1

411-202 ศิลปะและวัฒนธรรมไทย*	3
411-204 บทอ่านภาษาอังกฤษ ในสาขาสังคมศาสตร์	3
425-201 สังคมประวัติศาสตร์ไทย	3
428-201 เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	3
427-102 สังคมวิทยาเบื้องต้น	2
427-201 มานุษยวิทยาเบื้องต้น	3
429-111 รัฐศาสตร์เบื้องต้น	3
วิชาเอกเลือก/วิชาโท/วิชาเลือกเสรี	2
รวม	19-22

* วิชาเลือกในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์

ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2

411-201 การอ่านและเขียนเชิงวิชาการ	3
281(201-230) กิจกรรมพลศึกษา	1
427-301 ปัญหาสังคม	3
428-211 สังคมวัฒนธรรมไทย กับการพัฒนาสังคม	3
428-214 การพัฒนาเศรษฐกิจ	3
721-150 คอมพิวเตอร์เบื้องต้น	3
วิชาเอกเลือก/วิชาโท/วิชาเลือกเสรี	6
รวม	22

ปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 1

427-304 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและ วัฒนธรรม	3
427-319 สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคม	3
428-411 การพัฒนาสังคม	3
428-311 ประชากรกับการพัฒนาสังคม	3
วิชาเอกเลือก/วิชาโท/วิชาเลือกเสรี	6
รวม	18

ปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2

428-420 ทฤษฎีในการพัฒนาสังคม	3
428-437 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ วิชาเอกเลือก/วิชาโท/วิชาเลือกเสรี	12
รวม	18

ปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 1

428-431 เทคนิคและกลวิธีในการพัฒนาสังคม	3
428-436 การสัมมนาในการพัฒนาสังคม	3
428-439 ระเบียบวิธีวิจัยในการพัฒนาสังคม	3
วิชาเอกเลือก/วิชาโท/วิชาเลือกเสรี	9
รวม	18

ปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 2

428-392 การบริหารการพัฒนาสังคม	3
428-418 การศึกษาอิสระ วิชาเอกเลือก/วิชาโท/วิชาเลือกเสรี	12
รวม	17

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขวัญใจ มณีวงษ์ (2533) ได้ทำการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหาวิชา ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับน้อย และอาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชา ของบัณฑิตเห็นว่า บัณฑิตที่สำเร็จจากหลักสูตรนี้มีคุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะเฉพาะทางวิชาชีพพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับมาก

เดือนใจ เกตุษา, สมจิตรา เรืองศรี และเพ็ญศรี เศรษฐวงศ์ (2543) ประเมินหลักสูตรปริญญาตรี วิชาเอกวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า

1. การประเมินบริบท วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โครงสร้างของหลักสูตรในด้านจำนวนหน่วยกิตมีความพอดี และเนื้อหาวิชาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความต้องการของสังคม และมีความทันสมัยของเนื้อหาวิชาอยู่ในระดับมาก

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ด้านอาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเหมาะสม รวมทั้งทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการตามหลักสูตรมีความเพียงพอ และมีความสะดวกในการใช้บริการ

3. การประเมินกระบวนการ ในด้านการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมาก

4. การประเมินผลผลิต บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกวัดผลการศึกษา มีความรู้ความสามารถ และจรรยาบรรณในวิชาชีพอยู่ในระดับดี

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2544, น. ก-ค) ได้ทำการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหาร ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า

1. ผลการประเมินหลักสูตรในแต่ละตัวบ่งชี้ในระดับดี คือ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับปณิธานของสถาบัน ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของประเทศ ความเหมาะสมของปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความครอบคลุม ทันสมัยและการประยุกต์ใช้เนื้อหาสาระของหลักสูตร การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร และสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตรอยู่ในระดับดีมาก ส่วนความก้าวหน้าทันสมัยของหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตร ไม่ได้ประเมิน

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรด้านนักศึกษา อาจารย์ อยู่ในระดับดี ส่วนปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการประเมินกระบวนการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ผลการประเมินด้านกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาอยู่ในระดับต่ำ การสรรหา ประเมินและพัฒนาอาจารย์ไม่ได้ประเมิน การบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับดี การสอนอยู่ในระดับปานกลาง

4. ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ผลการประเมินด้านผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับดี การสร้างสร้งองค์ความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง และการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาอยู่ในระดับดี

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2544, น.ก-ข) ได้ทำการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์-มหาบัณฑิต (สถิติประยุกต์) สาขาวิชาการวิจัยและดำเนินงาน ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยมี วัตถุประสงค์เฉพาะ 4 ประการ คือ

1. เพื่อวิเคราะห์หลักสูตร
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร
3. เพื่อประเมินกระบวนการของการจัดหลักสูตร
4. เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร

พบว่า หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สถิติประยุกต์) สาขาวิชาการวิจัยดำเนินงาน มีจุดเด่นจุดด้อย ดังนี้

จุดเด่น

1. เป็นหลักสูตรที่มีสารสนเทศครบทั้ง 4 อย่าง ได้แก่ เอกสารประชาสัมพันธ์หลักสูตร คู่มือหลักสูตรและการลงทะเบียน หลักเกณฑ์และวิธีการเทียบโอนรายวิชา โปรแกรมการศึกษาเป็นรายภาคเรียน

2. คุณวุฒิทางการศึกษาของอาจารย์มีความเหมาะสม อาจารย์ในสาขาทุกท่านสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก

3. จำนวนชั่วโมงสอนของอาจารย์มีความเหมาะสม สอนโดยเฉลี่ย 5.1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

4. การสรรหาและประเมินอาจารย์ อาจารย์ในสาขายอมรับว่าเป็นระบบที่โปร่งใสและยุติธรรม

5. ความรู้ความสามารถของอาจารย์เป็นที่ยอมรับ มีผลงานเป็นที่ปรากฏแก่สังคม

6. การบริการวิชาการมีอาจารย์ 4 จาก 4 ท่าน ให้บริการวิชาการอย่างสม่ำเสมอ

7. การบริหารหลักสูตร ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีแผนการบริหารที่ชัดเจน มีการสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ

8. จำนวนปีที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษา นักศึกษาเกินกว่า 50% สำเร็จการศึกษาได้ภายใน 2 ปี

9. ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์และความสามารถทางการทำวิจัย

10. นักศึกษาเลือกเรียนรายวิชาได้หลากหลาย เช่น คอมพิวเตอร์ สถิติ ประชากรและการพัฒนา

11. นักศึกษามีความคิดเป็นระบบ วางแผนงานได้ (จากการสำรวจความคิดเห็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา)

12. อาจารย์มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ (จากการสำรวจความคิดเห็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา)

จุดด้อย

1. ความก้าวหน้าทันสมัยของหลักสูตร ยังขาดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีแต่ละรายวิชา และ ยังขาดข้อกำหนดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ในงาน

2. การประเมินและปรับปรุงหลักสูตรมีอย่างต่อเนื่องแต่ยังไม่เข้มข้นมากนัก ควรปรับปรุงหลักสูตรให้เน้นการนำความรู้ไปใช้ในงานบริหาร สามารถให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานต่าง ๆ ได้

3. จำนวนผลงานวิชาการของอาจารย์ยังอยู่ในระดับต่ำ

4. รูปแบบการสอนในลักษณะ Research-based Teaching ยังพบน้อยมาก แต่หลักสูตรมีการนำ นักศึกษาไปดูงาน นับเป็นสิ่งที่ดี แต่เมื่อกลับมาแล้ว ขาดการสรุปและอภิปรายผล

5. จำนวนหนังสือเฉพาะสาขามีน้อยและไม่ทันสมัย

6. จำนวนคอมพิวเตอร์มีน้อยและไม่ทันสมัย และความสะดวกในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต ยังมีน้อย

7. มาตรฐานการประเมินผลการเรียน ยังเน้นการสอบข้อเขียนมากเกินไป เน้นการสอนมากเกินไป

8. ผู้สำเร็จการศึกษาขาดทักษะการสื่อสารการใช้ภาษาอังกฤษ (จากหัวหน้างาน)

9. คุณลักษณะของบัณฑิตตามความคาดหวังของหัวหน้างาน คือ มีความสามารถทางวิชาการ มีความคล่องตัว เรียนรู้งานได้เร็ว อยากให้หลักสูตรเน้นความสามารถในการทำงาน มีการบริหารจัดการที่ดี รู้จักการวางแผนและดำเนินงานตามแผน มีความคิดริเริ่ม

ปริศนา ชัยดวง, กัลยา อนุพัฒน์, พิสมัย เพ็ชรเจริญ และนภดล พนมรัตน์ (2549) ได้ประเมิน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่า ผลการประเมินบริบท ของหลักสูตรอยู่ในระดับดี ด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับดี (B) โดยปัจจัยนำเข้าด้านนักศึกษา และปัจจัย เกื้อหนุนการเรียนรู้อยู่ในระดับดี (B) ส่วนปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง (C) ด้าน กระบวนการของหลักสูตรอยู่ในระดับดี (B) โดยกระบวนการคัดเลือกนักศึกษา และการสรรหาและพัฒนา อาจารย์อยู่ในระดับดีมาก (A) การสอนอยู่ในระดับดี (B) ส่วนการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับพอใช้ (D) ด้านผลลัพธ์ของหลักสูตร อยู่ในระดับพอใช้ (D) โดยผู้สำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับดี (B) การสร้างสรรค์องค์ ความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการอยู่ในระดับพอใช้ (D) และการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาอยู่ในระดับ ต้องปรับปรุง (E)